

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.296/2016/9. szám

A Szegedi Ítéltábla a **I.rendű felperes neve** I.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **I. rendű, II.rendű felperes neve** II.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **II. rendű, III.rendű felperes neve** III.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **III. rendű, IV.rendű felperes neve** IV.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **IV. rendű**, a Dr. Kincses István ügyvéd által képviselt **V. rendű felperes neve** V.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **V. rendű és VI. rendű felperes neve** VI.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **VI. rendű, VII.rendű felperes neve** VII.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **VII. rendű, VIII.rendű felperes neve** VIII.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **VIII. rendű, IX.rendű felperes neve** IX. rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **IX. rendű, X.rendű felperes neve** X.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **X. rendű**, az **pártfogó ügyvéd 1. neve** pártfogó ügyvéd által képviselt **XI.rendű felperes neve** XI.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **XI. rendű**, a **pártfogó ügyvéd 2. neve** pártfogó ügyvéd által képviselt **XII.rendű felperes neve** XII.rendű felperes címeszám alatti állandó lakos **XII. rendű és Dr. Kincses István ügyvéd által képviselt XIII.rendű felperes neve XIII. rendű felperes címe** szám alatti állandó lakos **XIII. rendű felperesek** által – a Dr. Petneházy Zsigmond ügyvéd, által képviselt **I.rendű alperes neve** I.rendű alperes címeszám alatti állandó lakos **I. rendű, II.rendű alperes neve** II.rendű alperes címeszám alatti állandó lakos **II. rendű, III.rendű alperes neve** III.rendű alperes címeszám alatti állandó lakos **III. rendű és IV.rendű alperes neve** IV.rendű alperes címeszám alatti állandó lakos **IV. rendű alperesek** ellen vezetői felelősség megállapítása iránti perében a Gyulai Törvényszék 2016. május 24. napján kelt 15.G.40.028/2015/35. sorszámú ítélete ellen az I. és III. rendű alperesek által 36. és 40. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja**.

A le nem rótt 2.151.100,- (Kettőmillió-egyszázötvenegyezer-egyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi I. és III. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen V., VI., X. és XIII. rendű felpereseknek együttesen 400.000,- (Négyszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a XI. és XII. rendű felpereseket képviselő pártfogó ügyvédek munkadíját 100%-ban az I. és III. rendű alperesek egyetemlegesen kötelesek viselni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S:

A X... Kft. (továbbiakban: adós) 1999. július 12. napján 53.020.000,- forint jegyzett tőkével alakult.

Az I. és III. rendű alperesek az adós megalakulásától kezdve annak tagjai, és önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetői, a II. és IV. rendű alperesek a megalakulástól az adós tagjai voltak. Az I. és II. rendű alperesek házastársak, míg a III. és IV. rendű alperesek az ő gyermekeik. Az adós családi vállalkozásként alakult, fő tevékenységi köre vasáru, festék, üveg és kiskereskedelem volt, mely ténylegesen TÜZÉP telepek üzemeltetését jelentette.

Az I. rendű alperes 2004. évtől folyamatosan, rendszeresen – PSZÁF engedély nélkül – magánszemélyektől, ezen belül a felperesektől is különböző nagyságú betétek gyűjtését végezte. A pénzek átadására az adós székhelyén került sor. A szerződésekben kölcsönadóként a magánszemélyek, kölcsönvevőként az I. rendű alperes került feltüntetésre akként, hogy saját aláírását az adós cégbélyegzőjével is ellátta. Az I. rendű alperes a 2004-2008. években így módon 181.235.000,- forint összeget vett át, melyek az adós könyveiben az I. rendű alperes által nyújtott tagi hitelként kerültek könyvelésre. A befizetésekről pénztárbevételei bizonylat, a kölcsön visszafizetésekről pénztárkiadási bizonylat került kiállításra, minden esetben az I. rendű alperes nevére. A magánszemélyek által nyújtott kölcsönök nem szerepeltek az adós könyvelésében, azok az I. rendű alperes kölcsönnyújtásaként jelentek meg. Az adós analitikus nyilvántartás, rövid lejáratú tagi hitel főkönyvi számlát nem vezetett, ezért nem ellenőrizhető, hogy az egyes tartozások mely időponttól, milyen lejáratl, milyen összegben álltak fenn. Az adós dokumentumai között nem lelhetők fel olyan bizonylatok, amelyek igazolják, hogy nem az I. rendű alperes, hanem a magánszemélyek – így a felperesek – voltak a hitelnyújtók. A felperesek felé fennálló fizetési kötelezettségek teljesítése 2008. év tavaszán felerősödött, de ebben az időszakban már több magánszemély hitelező részére nem vagy csak részben történt meg a tőke- és kamattartozások kiegyenlítése.

2009. évben a meglévő kölcsönszerződéseket – az I. rendű alperesi teljesítéstől függően – módosították akként, hogy a fennmaradó tartozásokhoz kapcsolódó késedelmi kamat összegeket tőkésítették, és a szerződéseken kölcsönbevevőként már az adós szerepelt. A megállapodásokban az ügyleti kamat összegét 12%-ban határozták meg. A kölcsön visszafizetésére nem vagy csak kis részben a hitelezők egy részét érintően került sor, melyre ugyancsak részben az alperesek magánvagyonukat használták fel.

Az I. rendű felperesnek 224.000,- forint, a II. rendű felperesnek 1.000.000,- forint, III. rendű alperesnek 750.000,- forint, IV. rendű felperesnek 1.105.000,- forint, V. rendű felperesnek 600.000,- forint, VI. rendű felperesnek 8.150.000,- forint, VII. rendű felperesnek 940.000,- forint, IX. rendű felperesnek 630.000,- forint, X. rendű felperesnek 5.398.000,- forint, XI. rendű felperesnek 5.500.000,- forint, XII. rendű felperesnek 2.053.000,- forint, XIII. rendű felperesnek 9.501.000,- forint és ezen összegeknek a kölcsön lejáratától a kifizetésig járó 12%-os kamata összegű követelése áll fenn I. rendű alperessel és az adóssal szemben.

Az építőipar válságának hatása 2006. évtől az adós gazdálkodásában is megjelent, forgalomcsökkenés következett be a kereskedelmi és kivitelezési tevékenységben is. Az adós profilváltást hajtott végre és 2007. évben 102.722.000,- forint vételárért megvásárolta az **telep elnevezése** telepet azzal a céllal, hogy ott anyaggyártással és raktározással foglalkozzon. Ennek finanszírozásához jelentős összegű hitelekkel vett fel, melynek törlesztőrészleteit nem minden esetben tudta fizetni, ezért folyószámlahitelt is igénybe kellett vennie. Ezen a címen 2008. év végén 3.668.000,- forint volt a tartozása. Az üzemben a termelést csak kis kapacitással tudta megindítani. A tervek szerint a törlesztések alapját az üzemben folyó termelés biztosította volna.

Az adóssal szemben 2014. augusztus 15. napján 23.767.404,- forint és 2008. május 22. napján 26.634.735,- forint járulékokkal összefüggő tartozás miatt az adóhatóság végrehajtási eljárást

indított, mert a korábban kibocsátott 12, illetve 28 darab inkasszó csak kisebb részben vezetett eredményre. A végrehajtási eljárások megszűntek, első esetben azért, mert tartozását az adós megfizette, második esetben pedig azért, mert időközben az adóssal szemben felszámolási eljárás indult.

Az adós 2008. év végén már több számlát nem tudott kifizetni, a 2009. év elején egyértelműen jelentkező likviditási gondokat a tagok részben saját mezőgazdasági ingatlanaik értékesítésével próbálták fedezni úgy, hogy a vételárat az adós tartozásainak a kiegyenlítésére fordították, melynek folytán a megindított fizetéseképtelenségi eljárásokat a bíróság megszüntette.

Az I. és III. rendű alperesek 2009. március 2. és szeptember 28. napja között az adós vagyonából összesen 77.678.000,- forint könyv szerinti értékű tárgyi eszközt értékesítettek, melyből 40.951.000,- forint bevétel származott. Az értékesítések 2.581.149,- forint összegben a **gazdasági társaság neve**, 25.000.000,- forint értékben a Y... Kft., 5.000.000,- forint értékben ismeretlen vevő, míg a fennmaradó összegben – 8.370.000,- forint – a II. rendű alperes részére történtek. A bevételek csekély része, 2.581.149,- forint 2009. március 2. napján jelent meg az adós pénztárában. A többi értékesítésre 2009. április 16. napját követően került sor.

A Z... Kft. 2009. április 1. napján kelt levelében felszólította az adóst, hogy 1.138.799,- forint összegű tartozását 8 napon belül fizesse meg, erre azonban 15 napon belül sem került sor. Később, 2009. június hónapban 400.000,- forintot, 2009. december hónapban 200.000,- forintot teljesített az adós.

2009. évben egyre több fizetési felszólítás érkezett az adóshoz, melynek egyre kisebb mértékben tudott eleget tenni. Ez év április 30. napjáig az adós 313.323.000,- forint tartozást halmozott fel, mely a szállítókkal, pénzintézetekkel, magánszemélyekkel és az adóhatósággal szemben fennálló kötelezettségek együttes összege.

2009. augusztus 17. napján 4.642.057,- forint szállítói számlatartozás és kamatai megfizetésének elmulasztása miatt indított fizetéseképtelenségi eljárásban a felszámoló bíróság 6.Fpk.04-09-000397/8. sorszámú végzésével az adós fizetéseképtelenségét megállapította és elrendelte felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2010. január 25. A felperesnek az adós felszámolási eljárásába hitelezői igényüket bejelentették. A Gyulai Törvényszék 04-09-000397128. számú végzésével megállapította, hogy a magánszemélyek (felperesek) által bejelentett követelések az adós tartozásának minősülnek. Ezt követően a felszámoló a felperesek hitelezői igényét elismertként vette nyilvántartásba. Az adós felszámolási eljárását a Gyulai Törvényszék 6.Fpk.04-15-000212/3. szám alatti végzésével befejezte, annak közzétételére 2015. november 27. napján került sor. A felperesek nyilvántartásba vett hitelezői igénye nem került kielégítésre.

A felperesek keresetükben az I. és III. rendű alperesek vezetői felelősségének megállapítását kérték a bekövetkezett vagyonsökkenésért, míg a II. és IV. rendű alperesek felelősségének megállapítását a közös háztartásban együttélő hozzátartozók helytállási kötelezettségére alapítottan kérték. Előadták, hogy az adós részére folyamatosan kölcsönöket nyújtottak, melyek visszafizetésére csak részben vagy egyáltalán nem került sor, és megtérülés az adós felszámolási eljárásában sem várható. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját 2008. december 31. napján, a bekövetkezett vagyonsökkenés mértékét 80.000.000,- forintban jelölték meg.

Az I. és III. rendű alperesek éves beszámoló és mérleg letétbehelyezési, valamint közzétételi kötelezettségüknek nem tettek eleget, a felszámolás elrendelése után az adós iratait nem bocsátották teljes körűen a felszámoló rendelkezésére, a kölcsönszerződésben a jegybanki alapkamat közel kétszeresének megfelelő késedelmi kamat megfizetésére vállaltak kötelezettséget, a tartozásokat

nem az esedékesség sorrendjében elégitették ki a Gt. 51. és 143. §-ainak rendelkezéseit megsértve, nem tőkésítették fel a céget, a likviditási gondokról a hitelezőket nem tájékoztatták, hanem velük újabb kölcsönszerződéseket kötöttek. Valamennyi ingatlanra III. rendű alperes javára elővásárlási jogot jegyeztettek be, aki jogszabályi rendelkezés ellenére újabb gazdasági társaságban látott el vezetői megbízatást. Az adós részére nyújtott kölcsönöket magáncéljaikra is felhasználták, azt felélték, az általuk rendelkezésre bocsátott pénzeszközből a felszámolás elrendelésének időszakában, illetve azt közvetlenül megelőzően több ingatlant vásároltak. Magatartásukkal az I. és III. rendű alperesek a társaság elkülönült jogi személyiségével visszaéltek, ezért korlátlan és egyetemleges felelősségük áll fenn.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Előadták, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti törvényi feltételek hiányoznak. Arra hivatkoztak, hogy minden elvárhatót megtettek a hitelezői érdekek védelmében. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2010. január elején következett be, és ettől az időponttól a felszámolás kezdő időpontjáig vagyonsökkenés nem volt, így részükről olyan magatartás sem valósult meg, amely hitelezői érdekeket sértené. Mérleg és beszámoló letétbehelyezési kötelezettségüknek eleget tettek, az adós iratanyagát maradéktalanul átadták a felszámolónak. A tartozások visszafizetésének sorrendje a felelősségüket nem alapozza meg. A Gt. 51. és 143. §-a sem sérült. A likviditási nehézségekről a hitelezőket tájékoztatniuk nem kellett, erre jogszabályi kötelezettség őket nem terhelte. A likviditási nehézségek kialakulása után újabb kölcsönfelvételre nem került sor. A jegybanknál magasabb kamat az ÁFÉSZ-től átvett kötelezettségekből adódott. Az adós vagyonával elszámoltak. A III. rendű alperes újabb ügyvezetői megbízása az adós felszámolása előtt keletkezett. A felszámolás alatti elszámolásra való hivatkozás nem tárgya a pernek, az elővásárlási jog kikötése vagyonsökkenést nem eredményezett. Vitatták, hogy a felvett kölcsönökkel és a társaság vagyonával sajátjukként rendelkeztek. A Gt. 50. §-ára alapított kereseti kérelem idő előtti.

Az elsőfokú bíróság 3.G.40.070/2011/76. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a VIII. rendű felperes hitelezői minőségét és ezzel perbeli legitimációját nem bizonyította. A fenyegető fizetéseképtelenség időpontját 2008. december végében állapította meg, mert innentől kezdve az adós már egyes számlákat kifizetni nem tudott, nem volt annyi bevétele, hogy azokat fedezze. Utalt arra, hogy 2009-ben is indultak az adóssal szemben felszámolási eljárások, melyeket csak a tagok magánvagyonára felhasználásával sikerült elhárítani. Az ügyvezetői magatartás értékelésénél a felperesek által tételesen megjelölt magatartások nem alapozzák meg az alperesek vezetői felelősségét. A tartozások visszafizetésének sorrendje felelősséget megalapozó körülményként nem értékelhető azzal, hogy e sorrend sérelmét jelentő bizonyítékok sem álltak rendelkezésre. A likviditási nehézségekről szóló hitelezői tájékoztatás nem jogszabályi kötelezettség, az adós vagyonával alperesek elszámoltak, a felszámolás alatti engedély nélküli árubeszerzés és pénzügyi elszámolás, és a felszámolás során indított egyezségi eljárás kívül esik a vizsgálat tárgyává tett időszakon. Az elővásárlási jog kikötése, különös tekintettel az utóbbi tett felszámolói intézkedésekre, vagyonvesztést nem eredményezett, a III. rendű alperes újabb ügyvezetői megbízásából adódó vagyonvesztés pedig nem volt megállapítható. A könyvszakértő véleménye alapján azt is megállapította, hogy a Gt. 51. és 143. §-a sem sérült. A felszámolás kezdő időpontja előtti kölcsönadások tekintetében a szerződések arra utalnak, nem újabb kölcsönök nyújtásáról volt szó, hanem a korábbi kölcsönök és kamatok összegét a felek tőkésítették, és a szerződést határozatlan idejűvé tették, a megállapodáshoz tényleges pénzmozgás nem társult. Nincs jelentősége a kikötött kamat mértékének sem, mivel a korábbi kamatkondíciók érvényesültek. Könyvszakértői vélemény alapján vezetői felelősséget sértő magatartás a könyvelési adatokból sem volt megállapítható, ezért a Cstv. 33/A. §-a szerinti igény megalapozatlan. A Gt. 50. §-ára vonatkozó felelősségátviteli szabályok akkor alkalmazhatók, ha a tagok a társaság vagyonával maguk

rendelkeznek. A felelősség megállapítására azonban csak a társaság jogutód nélküli megszűnése esetén kerülhet sor, ennyiben az igényérvényesítés idő előtti.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.353/2016/5. sorszámu részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezései közül a VIII. rendű felperes keresete kivételével a keresetet elutasító rendelkezést hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra, újabb határozat hozatalára utasította. A VIII. rendű felperes keresete vonatkozásában az ítéletet helybenhagyta azzal, hogy a VIII. rendű felperes legitimációja bejelentett hitelezői igény hiányában nem áll fenn. A hatályon kívül helyezés indoka az volt, hogy az I. és III. rendű alperesekkel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban olyan szakvélemény keletkezett, amelynek adatai a vezetői felelősség körében értékelhetők. Ezen új bizonyíték a perben beszerzett szakvéleményt aggályossá teszi, indokolt a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának, valamint az I. és III. rendű alperesek magatartásával összefüggésben keletkezett vagyonsökkenés tényének, mértékének további vizsgálata és e körben a perbeli szakvélemény kiegészítése.

A megismételt eljárásban – figyelemmel arra, hogy a felszámolási eljárás az adós megszüntetésével befejeződött – felperesek keresetüket módosították. Az I. és III. rendű alpereseket egyetemlegesen elsődlegesen a vezetői felelősség, másodlagosan a tagi felelősség alapján kérték kötelezni, harmadlagos kereseti kérelmüket arra alapították, hogy a velük szemben fennálló kölcsönösszegeket az I. rendű alperesnek, mint a tartozás korábbi kötelezettjének, azaz a kölcsönszerződéseket megkötő magánszemélynek kell visszafizetnie.

Az I. és III. rendű alperes érdemi ellenkérelme továbbra is a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. és III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg I. rendű felperesnek 224.000, II. rendű felperesnek 1.000.000, III. rendű felperesnek 750.000, IV. rendű felperesnek 1.105.000, V. rendű felperesnek 600.000, VI. rendű felperesnek 8.150.000, VII. rendű felperesnek 940.000, IX. rendű felperesnek 630.000, X. rendű felperesnek 5.398.000, XI. rendű felperesnek 5.500.000, XII. rendű felperesnek 2.053.000, XIII. rendű felperesnek 9.501.000,- forintot, valamint ezen összegek után 2010. január 1. napjától a kifizetésig járó 12%-os mértékű kamatát.

A látszólagos tárgyi keresethalmazatban előterjesztett egyes kereseti kérelmeket nem a felperesek által meghatározott sorrendben vizsgálta. Álláspontja szerint ugyanis az időközben megszűnt, és a cégjegyzékből törölt adós ügyvezetőinek és tagjainak a felelőssége csak abban az esetben vethető fel, ha a kölcsönök összegét valóban az adós vette fel, és nem magánszemélyként az I. rendű alperes. Ha a kölcsönbevevő az I. rendű alperes, mint magánszemély volt és később sem került ebbe a jogviszonyba az adós – azaz nem történt érvényes tartozásátvállalás - az adóst terhelő visszafizetési kötelezettség sem állhatna fenn, amely egyúttal kizárja az ügyvezetői és tagi felelősséget is. A felperesek harmadlagosan előterjesztett kereseti kérelmüket a kölcsönszerződések szabályaira és a Ptk. 332. § (1) bekezdésében szabályozott tartozásátvállalásra alapították. Ezzel összefüggésben arra hivatkoztak, hogy az eredeti kölcsönbevevő az I. rendű alperes volt, és miután a 2009. évben aláírt okiratok – amelyek fejrésében már az adós szerepelt – nem tartalmazzak kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot a jogutódláshoz, másfelől ezek a szerződések a felperesi jogosultak és az új kötelezett (az adós) jöttek létre, abban az I. rendű alperes nem vett részt. Ezért az adós csak új kötelezettnek minősíthető, azonban ez nem eredményezi az I. rendű alperes jogviszonyból való kilépését, felelősség alóli mentesülését. Ahhoz, hogy az I. rendű alperes felelőssége (jogcíme) megállapítható legyen, az is szükséges, hogy a kölcsönszerződéseket az I. rendű alperes, és nem az adós kötötte meg. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a büntetőeljárásban

beszerzett könyvszakértői véleményből megállapíthatóan a felperesi kölcsönösszegek az adós könyvelésében ilyenként nem jelentek meg, azokat az I. rendű alperes tagi hiteleként tüntették fel. Az is tényként állapítható meg, hogy a 2009. év előtti okiratokon kölcsönbevevőként az I. rendű alperes, mint magánszemély szerepelt, azt ő írta alá nem vitatható módon úgy, hogy aláírását a cég bélyegzőjével is ellátta. Fentiekből arra a következtetésre jutott, hogy a kölcsönöket valójában – feltételezhetően valóban az adós működtetése érdekében – az I. rendű alperes vette fel, és azt saját hiteleként adta tovább az adósnak. Mindenekelőtt ezért tartotta szükségesnek annak vizsgálatát, hogy ki volt a kölcsönszerződések kötelezettje, mert erre vonatkozóan a felszámolási eljárás keretében már jogerős döntés született. El kellett bírálni, hogy a felszámolási eljárásban meghozott végzéshez köthető-e anyagi jogerő, beállhat-e ilyen értelemben a végzéshez kapcsolódóan a Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti *res iudicata*. Álláspontja szerint azonban a felszámolási és a jelen peres eljárás nem minősülnek ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt indított eljárásoknak. A jelen peres eljárásban és a felszámolási eljárásban részben eltérő az anyagi jogerő személy (alanyi) terjedelme, mert a felszámolási eljárásban a jelen per felperesei, mint hitelezők az adóssal szemben léptek fel, míg jelen peres eljárásban az adós volt ügyvezetői és tagjai állnak alperesi pozícióban. Ezért *res iudicata* nem állapítható meg. Ebből az is következik, nem volt akadálya annak érdemi elbírálásának, hogy a kölcsönszerződést valójában ki kötötte meg, mert nem áll fenn ítélt dolog. Ezért van jelentősége annak, hogy a felperesi kölcsönösszegek az adós könyvelésében ilyenként nem jelentek meg, azokat az I. rendű alperes tagi hiteleként tüntették fel. Mindehhez kapcsolódik az is, hogy a 2009. év előtti okiratokon kölcsönbevevőként az I. rendű alperes, mint magánszemély szerepel, azt ő írta alá, bár saját aláírását a cég bélyegzőjével is ellátta. Abban az esetben, ha a kölcsönöket a felperesek az adósnak nyújtották, akkor annak a cég könyvelésében ennek megfelelően meg kellett volna jelennie. Az, hogy az így átvett összegek az I. rendű alperes tagi hiteleként szerepelnek, csak azt jelentheti, hogy a kölcsönöket valójában az I. rendű alperes vette fel, de azokat saját hiteleként adta tovább az adósnak, csupán ezért szerepelt az okiratokon az adós bélyegzője. A felperesek a peradatok alapján nem az adóssal, hanem személyesen az I. rendű alperessel egyeztettek, a pénzt neki adták át (nem a cég pénztárába fizették be), az ezzel ellentétes körülményeket az I. és III. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk. E körben utalt arra, hogy az iratok hiánya az I. és III. rendű alperesek terhére esik, mert az ügyvezetői és tagi minőségükből is fakadó kötelezettségük volt a dokumentumok hiánytalan beszerzése, megőrzése és rendelkezésre bocsátása is.

A kölcsönszerződések tehát a felperesek és az I. rendű alperes között jöttek létre, ezért érdemben vizsgálandó volt, tartozásátvállalás érvényesen létrejött-e. A felperesek e körben arra hivatkoztak, hogy a 2009. évben aláírt okiratok – melyek fejrészában az adós szerepelt – nem tartalmazzak az eredeti kötelezett részéről kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot a jogutódláshoz. Ezek a szerződések a felperesi jogosultak és az új kötelezett (adós) között jöttek létre, abban az I. rendű alperes nem vett részt. Kétséget kizáróan megállapíthatónak ítélte, hogy a 2009. évben megkötött megállapodások nem teljesen új jogügyletek, hanem a korábbi – I. rendű alperessel kötött – szerződések „folytatásai” voltak, azaz az adós valójában nem kölcsönkötelezettként, hanem tartozásátvállalóként jelent meg. Az okiratokkal szemben a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy ők az adóssal nem kívántak megállapodást kötni, ezzel együtt nem kívánták a kötelemből az I. rendű alperest kiengedni. Arra vonatkozó bizonyítási indítvány a felperesek részéről nem érkezett, hogy nem volt szerződéskötési akaratuk az adóssal létrejövő kölcsönügylet létrejöttére, így azt nem állapíthatta meg, hogy az I. rendű alperes a 2009. évben megkötött megállapodások főkötelezettje is. Ebből eredően – a felperesi indítványnak megfelelően – azt kellett elbírálni, hogy az I. rendű alperes az adós tartozásátvállalása folytán kiesett-e a kötelemből vagy sem. Álláspontja szerint az I. rendű alperes a kötelemből nem esett ki, mert az adós részéről, az I. rendű alperes és a felperesek között létrejött kölcsönszerződésekre vonatkozóan tartozáselvállalás jött létre. A bírói gyakorlat szerint ugyanis, ha a kötelezett nem az eredeti kötelezettel, hanem a jogosulttal köt megállapodást a kötelezettség

elvállalásáról, akkor nem tartozásátvállalásról van szó – vagyis az eredeti kötelezett nem szabadul a kötelezettségétől – hanem tartozáselvállalásról, melynek eredményeként új kötelezett lép be a kötelembé az adós mellé (BH 2001.412). A tartozásátvállalás a jogosult és a harmadik személy megállapodása, melynek lényege, hogy a harmadik személy úgy vállalja el az eredeti kötelezettség teljesítését, hogy a kötelemtől az eredeti kötelezett sem szabadul. A tartozáselvállalás folytán az eredeti kötelezett és a harmadik személy egyetemlegesen felel a jogosulttal szemben (BDT 2016.3473).

Fentiek alapján az I. rendű alperes csak akkor szabadulhatna a kölcsönszerződések alól, ha kétséget kizáróan bizonyítaná, hogy az adós nemcsak a felperesekkel, hanem vele is megállapodást kötött, és a felperesek őt a kötelezettségek alól kifejezetten kiengedték. Erre vonatkozó bizonyítási indítványt az I. rendű alperes nem tett. Megjegyezte, abban az esetben ha ezt az I. rendű alperes bizonyította volna, akkor sem lehetne a kötelezettség alól felmenteni, mert a kölcsönszerződés jóerkölcsbe ütköző és semmis volna. Mindezek alapján az I. rendű alperes felelősségét a kölcsönszerződések kötelezettjeként (adósaként) állapította meg a csatolt okiratok szerinti tőkeösszeg, és annak szerződésben meghatározott kamatait illetően.

Miután a tartozáselvállalás folytán az adós kötelezetté vált, a III. rendű alperes felelőssége vizsgálható volt a felperesek fennmaradó kereseti kérelmei alapján (vezetői és tagi felelősség).

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti – elsődlegesen előterjesztett – kereseti kérelem kapcsán a fenyegető fizetéseképtelenség időpontját illetően az alapeljárásban a szakértők pontos megállapítást nem tudtak tenni. A büntetőeljárásban a szakértő ezt 2009. április 16. napjában határozta meg arra hivatkozással, hogy az egyik szállító írásbeli felszólításában meghatározott határidő ezen a napon telt le anélkül, hogy az adós a tartozását megfizette volna. Ezt a szakértői megállapítást a perben kirendelt szakértő is elfogadta, utalva arra is, hogy teljes pontossággal, főkönyvi könyvelés hiányában ez az időpont nem ismerhető meg. A megfelelő dokumentációk hiánya azonban nem eshet a felperesek terhére, ezért a szakértők által meghatározott időponton túli fenyegető fizetéseképtelenségi időpontot már az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, erre azonban nem került sor.

A továbbiakban azt vizsgálta, hogy az I. és III. rendű alperesek 2009. április 16. napját követően milyen intézkedéseket tettek, milyen mulasztások esnek terhükre, amelyek az adós vagyonának csökkenését eredményezte. A felperesek ebben a körben a büntetőügyben készült szakértői véleményre hivatkoztak, hogy 2009. évben az adós ügyvezetői 77.678.000,- forint nyilvántartás szerinti nettó értékű tárgyi eszközt értékesítettek csupán 40.951.149,- forint bevételt elérve, mellyel jelentősen csökkentették a társaság vagyonát, a hitelezők kielégítésének lehetőségét. Mindezeket túl az is megállapítható, hogy ezek túlnyomórésztben a II. rendű alpereshez kerültek az adós vagyonának csökkenésével egyidejűleg a család magánvagyonát növelve.

Az alperesek védekezésére figyelemmel a bíróság rámutatott, hogy a magánvagyonból az adós érdekében történő értékesítések a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte előtti időpontban történtek, így azok a felróhatóság alóli mentesüléshez nem vezethetnek.

Döntő jelentőségűnek azt tekintette, hogy a kényszerértékesítések miatt valójában csökkent az adós vagyona, és annak folytán a hitelezők kielégítésének lehetősége. Az I. és III. rendű alperesek vezetése alatt álló adós 2009. március 2. és szeptember 28. között mindösszesen 77.678.000,- forint értékű tárgyi eszközt értékesített 4.951.000,- forint bevétel ellenében.

Nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy az a tény, miszerint az I. és III. rendű alperesi ügyvezetők a cég vagyonához tartozó eszközöket a család vagyonába tették át a könyv szerinti értékhez képest alacsonyabb áron, önmagában elegendő a felelősség megállapításához. Az értékesítések az alperesek szerint piaci áron történtek, ezért indokolt volt további bizonyítás (szakértő útján) az értékesített vagyontárgyak értékesítéskori piaci értékének meghatározására. E körben a bizonyítás a felpereseket terhelte, melyre vonatkozóan kioktatta őket. Nem állapíthatta meg, hogy a vagyontárgyak értékesítése valóban a piaci ár alatt történt, ezért nem vált ismertté,

hogyan következett-e vagyonsökkenés az adóst illetően. Amennyiben valóságos piaci értéken került sor az értékesítésre, vagyonsökkenés nem következett be, mert az nem vitatott, hogy a vételárak az adós pénztárába befolytak.

A fenyegető fizetéseképtelenség következte időpontjára (2009.04.16.) tekintettel nincs jelentősége azon felperesi hivatkozásnak, hogy az adós ügyvezetőinek már 2007. évben látnia kellett az árbevétel visszaesést, és ennek figyelembevételével kellett volna a tevékenységi és a beruházási beszerzésekre vonatkozó döntéseket meghozniuk.

A számviteli törvény megszegése csak akkor alapozta volna meg az alperesek felelősségét, ha azzal összefüggésben kár következik be. E körben a felperesek magatartást, mulasztást nem jelöltek meg, és azt sem, hogy ez mennyiben érintette a hitelezői igények kielégíthetőségét.

Az Aqualine telephely megvásárlásával kapcsolatban utalt arra, hogy a veszteséges tevékenység folytatása nem alapozza meg a Cstv. 33/A. § alkalmazását, míg a 2007. évi vásárlás, mivel az a fenyegető fizetéseképtelenség következte előtt történt, nem vizsgálható és nem értékelhető. Ezért (ügyvezetői felelősséggel kapcsolatos) kereseti kérelmet alaptalannak találta, ezen a jogcímen a III. rendű alperes marasztalására nem kerülhet sor.

A Gt. 50. §-ra alapított – másodlagosan előterjesztett – kereseti hivatkozásával összefüggésben rögzítette, a tagi felelősségre vonatkozóan sem állapítható meg, hogy a vagyontárgyak értékesítése nem a reális piaci áron történt, és ezáltal vagyonsértés következett be, ami általában kizárja a hitelezővédelemre alapított törvényi rendelkezés alkalmazhatóságát. Jelen esetben azonban megállapítható, hogy a felperesekkel eredetileg az I. rendű alperes kötött kölcsönszerződéseket, akit magánszemélyként korlátlan felelősség terhelt, ekként volt köteles helytállni a tartozásokért. Ezt a korlátlan felelősséget váltotta fel I. rendű alperes és vele együtt az adós tagja és ügyvezetője, az I. rendű alperes családtagja, azaz a III. rendű alperes, amikor az új szerződésekben a megfelelő jogi, gazdasági és pénzügyi hozzáértéssel nem rendelkező felperesek rovására az adóst jelölte meg kötelezettként. Mindezt oly időpontban tették, amikor már tudták, de legalábbis kellő gondosság mellett tudniuk kellett, hogy ezzel a felperesek követelése szinte teljes bizonyossággal kielégítetlen marad az adós akkor már egyértelműen fennálló fizetéseképtelenséggel fenyegető, illetve fizetéseképtelen helyzete folytán. Ez a magatartás visszaélés jellegű, különösen arra figyelemmel, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a gyorsabban értékesíthető likvid tárgyi eszközöket kivonták az adós vagyonából, amelyek a felszámolási eljárás során a hitelezői követelések részbeni fedezetül szolgálhattak volna, ehelyett az értékesítésekkel saját családjuk vagyontát növelték. I. rendű alperes ezt közvetve maga ismerte el, amikor a saját magánvagyonuk értékesítéséről nyilatkozott. Osztotta azt a véleményt, hogy az ingatlanok értéke kétséget kizáróan emelkedett 2009. évhez képest, ehhez nem szükséges szakértői vélemény beszerzése, mert ez köztudomású. Ebből következően azoknak a vagyontárgyaknak az értéke is emelkedhetett, amelyeket az I. és III. rendű alperesek a saját családjuk számára vontak ki az adósból. Ebből következően az I. és III. rendű alperesek visszaélésszerű eljárása arra irányult, hogy a felperesek korábbi korlátlanul felelős kötelezettjüket elveszítsék (az I. rendű alperes kiléphessen a kötelemből), akinek a helyébe a korlátozott felelősségű és akkor már ténylegesen fizetéseképtelen adós lépett. Ezzel – ha jelen perben nem állapította volna meg az I. rendű alperes önálló felelősségét is – a felperesek a kielégítés szempontjából reménytelen helyzetbe kerültek volna, eközben az alperesi család a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállásakor olyan vagyontárgyakhoz jutott hozzá, amelyek az értéküket megtartották, vagy növelték az eltelt évek során.

Nem találta kimentésre alkalmasnak, hogy az alperesek saját magánvagyonukat is felhasználták a hitelezők kielégítésére, mert arra a felperesek vonatkozásában nem került sor. Az I. és III. rendű alperesek ezzel szemben célzatosan és tudatosan arra törekedtek, hogy a családi vagyont gyarapítsák, míg a felperesek követelése általuk tudottan kielégítetlenül maradt.

Mivel ezekre tekintettel az I. és III. rendű alperes felelősségét megállapította, melynek következtében a III. rendű alperes az I. rendű alperessel – akinek felelőssége a korábbiak szerint

önállóan is fennáll – egyetemlegesen köteles megfizetni a keresetben meghatározott követeléseket.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és III. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra való utasítását kérték. Kérelmet terjesztettek elő a tárgyalásnak a büntetőügyben hozandó jogerős döntésig történő felfüggesztése iránt is. Előadták, hogy az ellenük folyamatban lévő büntetőeljárás során a Kúria a másodfokú, őket elmarasztaló jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és új eljárást rendelt el. A Gyulai Járásbíróság az ügyben új tárgyalást még nem tűzött ki. A Kúria döntése, valamint az ehhez kapcsolódó elsőfokú döntés szoros összefüggésben áll a polgári perben megállapított tényállással, ezért velük szemben és felelősségük terhére jogszerű döntést addig nem lehet hozni, amíg a büntetőügyben nem születik erre vonatkozóan jogerős határozat. A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontjával kapcsolatban utaltak arra, hogy az alapeljárásban a kereset elutasítására azért került sor, mert az pontosan nem volt megállapítható. A Szegedi Ítéltábla pedig azért helyezte hatályon kívül ezt az ítéletet, mert időközben a büntetőügyben keletkezett olyan szakértői vélemény, mely alapján a büntetőjogi felelősségük megállapíthatóvá vált. Ugyanakkor a Kúria a büntetőügyben beszerzett szakvélemény hiányossága és alaptalansága miatt helyezte hatályon kívül a büntetőügyben hozott jogerős ítéletet. Hangsúlyozták, hogy a megismételt polgári peres eljárásban a felperesek egyik bizonyítási lehetősége a büntetőügyben beszerzett szakvélemény, a nyomozati anyag teljes egésze, és a büntetőügyben hozott jogerős ítélet volt. Ezért a büntetőügyben korábban beszerzett szakvélemény nem használható fel terhükre. Az alapeljárásban hozott keresetet elutasító ítélet a bizonyítottság hiányára hivatkozott, ugyanakkor ahhoz képest a kereset továbbra is megalapozatlan és bizonyítatlan, a megismételt eljárás többletbizonyítékot nem eredményezett.

A II-VII. és IX-XIII. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A fellebbezés nem **alapos**.

A felperesek az alapeljárásban eshetőleges tárgyi keresethalmazatban elsődlegesen a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási, és másodlagosan a Gt. 50. § (1) és (2) bekezdése alapján a tagi felelősséggel kapcsolatos kereseti kérelmet terjesztettek elő. A hatályon kívül helyezést követő megismételt elsőfokú eljárásban az I. és III. rendű alpereseket egyetemlegesen elsődlegesen a vezetői felelősség, másodlagosan a tagi felelősség alapján kérték kötelezni, és kiegészítésként előadott harmadlagos kereseti kérelmüket arra alapították, hogy a kölcsönösségeket az I. rendű alperesnek, mint a tartozás korábbi kötelezettjének, a kölcsönszerződéseket megkötő személynek kell visszafizetnie.

Eshetőleges kereseti kérelem esetén a felperesnek több keresete van, amelyek létezése egymástól függ, mert a felperes feltételesen az elsődlegesen kért keresetének alaptalansága esetére terjeszti elő másodlagos, vagy további kereseti kérelmeit. Ebből következően, ha a sorrendben előrébb álló kereset alapos, a további – azt követő – kereseti kérelmek elbírálása és arról ítéleti rendelkezés nem szükséges.

Az elsőfokú bíróság a felperesek által előterjesztett kereseti kérelem sorrendjétől eltérően először a harmadlagos – az I. rendű alperes kölcsönszerződésből származó marasztalására irányuló – kereseti kérelmet vizsgálta. A bíróság a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a kereseti kérelmekhez, és ezáltal azok sorrendjéhez kötve van. Ez alóli kivételeket fogalmaz meg az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárási kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény, de okot adhat a kereseti kérelmek eltérő vizsgálatára az is, ha a kereseti kérelmek egymástól függenek, vagy az alperessel

szemben egy szerződéses jogviszonyból származóan, mint főkötelezettal szemben érvényesítenek igényt, és párhuzamosan, ugyanazon összegre mögöttes helytállási kötelezettsége alapján deliktuális felelősségre is alapítják az igényt. A Cstv. 33/A. § szerinti vezetői felelősség, és a Gt. 50. § (2) bekezdésére alapított felelősség olyan sui generis kártérítési felelősség, amely esetben a vezető, és tag nem az adós megszűnését követően fennmaradó tartozásért felel, hanem a vezető a társaságnál felróható magatartásával összefüggésben bekövetkezett vagyonsökkenésért, míg a tag a csalárd magatartásával bekövetkezett vagyonsökkenés erejéig felel a ki nem fizetett hitelezők felé, a deliktuális felelősség szabályai szerint.

Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor elsődlegesen az I. rendű alperes vonatkozásában a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződésre alapított kereseti kérelmet vizsgálta.

Az elsőfokú eljárásban nem volt vitatott, hogy az adós felszámolási eljárásában a felperesek követelésüket hitelezői igényként bejelentették. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt is, hogy ezek a bejelentett és nyilvántartásba vett felperesi hitelezői igények a jelen perben érvényesíteni kívánt követelés vonatkozásában ítélt dolgot (res iudicátát) eredményeznek-e. A Pp. 157. § a.) pontja és 130. § (1) bekezdés d.) pontja alapján ugyanis, ha a felek ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt már jogerős ítéletet hoztak, a pert meg kell szüntetni.

A Pp. 229. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódjait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő).

Az anyagi jogerő folytán a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket végérvényesen meghatározottnak kell tekinteni. Az, hogy irányadónak kell tekinteni a döntést, abban nyilvánul meg, hogy az ítéletben (egyéb határozatban) elbírált jogot többé nem lehet vitássá tenni a bíróságok és más hatóságok későbbi döntésüknél a jogerős határozatot kötelesek alapul venni. Az anyagi jogerő tárgyi terjedelme a jog azonosságát és a tényalap azonosságát feltételezi, míg alanyi terjedelme azoknak a személyeknek a körét jelenti, akikre az ítélet anyagi jogereje kiterjed.

Fentiekből következően az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek az adós felszámolási eljárásába bejelentett és nyilvántartásba vett hitelezői igénye jelen perben érvényesített kereseti kérelmükkel kapcsolatban ítélt dolgot nem eredményez, mert jelen peres eljárás és a felszámolási nemperes eljárás más felek közötti (az adós és a felperesek, mint hitelezők) más ténybeli alapból származó jogviszonyból eredő igényekkel kapcsolatos eljárások. Ezért az I. rendű alperes helytállási kötelezettsége a kölcsönszerződés kapcsán vizsgálható volt.

A rendelkezésre álló okiratok szerint a felperesek 2004-2008. években, majd 2009. évben is kölcsönszerződéseket kötöttek.

A Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés alapján pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsönösszegét a szerződés szerint visszafizetni.

A kölcsönszerződés alanyai tehát a hitelező és az adós, és az olyan konszenzuális szerződés, amely a felek egybehangzó akaratnyilvánításával létrejön, ahhoz nem szükséges a pénzüsszeg átadása.

A fenti törvényi meghatározásból következően abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperesek által 2004-2008. évben, valamint 2009. évben megkötött kölcsönszerződések kivel jöttek létre, az adóssal vagy az I. rendű alperessel.

Az elsőfokú eljárás során rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az adós könyveibe ezek a kölcsönök I. rendű alperes tagi hiteleként kerültek könyvelésre, a befizetésekről pénzüári bevételi bizonylat, a kölcsön visszafizetéséről pénzüári kiadási bizonylat került kiállításra minden esetben az I. rendű alperes nevére. Miután az adós analitikus nyilvántartást, a rövid lejáratú tagi hitel főkönyvi

számlát illetően nem vezetett, nem állapítható meg, és nem ellenőrizhető, hogy az egyes tartozások mely időponttól, milyen lejáratral, mekkora összegben állnak fenn. Az adós okiratai között nem lelehetők fel olyan bizonylatok sem, amelyek azt igazolnák, hogy nem az I. rendű alperes, hanem a magánszemélyek (ezek között a felperesek) voltak a hitelnyújtók.

A peres iratok között rendelkezésre állnak ugyanakkor az eredeti kölcsönszerződések is. Ezek a „hitelszerződés”-nek elnevezett okiratok tartalmazzák, hogy a kölcsönszerződések az egyes természetes személyek (köztük a felperesek), mint kölcsönadók, másrésztől I. rendű alperes neve, **I. rendű alperes címe**. szám alatti lakos, mint kölcsönfelvevő között jöttek létre az okiratokban meghatározott összegekre. Az okiratok dátumot tartalmaznak, azt az összeg befizetője és a kölcsönvevő írta alá. Utóbbi aláírás az I. rendű alperes kézzel írt aláírása, mellette megtalálható az adós cégbélyegzője is. Az okiratot tanúk írták alá. Magából az okiratból tehát egyértelműen megállapítható, hogy az tartalmazza a kölcsönszerződés alanyainak pontos megnevezését, a kölcsönt nyújtó magánszemélyt (felperest) és a kölcsönfelvevőt, azaz I. rendű alperest és a kölcsön összegét is. Magában az okiratban nem található semmilyen olyan utalás, amelyből arra a következtetésre lehetne jutni, hogy a kölcsön felvevője az adós volt. A fent kifejtett és részletesen írt egyéb bizonyítékok is mind azt támasztják alá, hogy ezeket a kölcsönöket az I. rendű alperes vette fel, mint kölcsönfelvevő és azt tagi hitelként adta tovább az adósnak. Ezért az ítéletábra álláspontja szerint – egyezően az elsőfokú bíróság álláspontjával – kétséget kizáróan megállapítható, hogy az I. rendű alperes volt a kölcsönszerződések eredeti kötelezettje (kölcsönfelvevője).

A felperesek arra hivatkoztak, hogy a 2009. évben aláírt okiratok – amelyek fejrészában már az adós is szerepelt – nem tartalmazzák az eredeti kötelezett részéről kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot a jogutódláshoz, ezek a szerződések köztük és az új kötelezett (azaz adós) között jöttek létre, abban az I. rendű alperes nem vett részt. Ezért az adós új kötelezettnek minősíthető, azonban az nem eredményezi az I. rendű alperes jogviszonyból való kilépését, a felelősség alóli mentesülését.

Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt, hogy érvényesen tartozásátvállalás az adós részéről létrejött-e. A felperesek nem vitatták, hogy a 2009. évben kötött (újra-kötött) kölcsönszerződések kölcsönbevevőként már nem az I. rendű alperes, hanem az adós szerepelt. Az is kétséget kívül megállapítható, hogy a 2009. évben kötött megállapodások nem új jogügyletek, hanem a korábbi – I. rendű alperessel kötött – szerződések „folytatásai” voltak. Azokban az adós valóban nem kölcsönkötelezettként, hanem tartozásátvállalóként jelent meg.

A Ptk. 332. § (1) bekezdése szerint, ha valaki a kötelezettel megállapodik abban, hogy tartozását átvállalja, köteles a jogosult hozzájárulását kérni, ha pedig azt a jogosult megtagadja, a kötelezettet olyan helyzetbe hozni, hogy az a lejáratkor teljesíthessen. A (2) bekezdés szerint, ha a jogosult tartozásátvállaláshoz hozzájárul, a tartozásátvállaló a kötelezett helyébe lép.

A tartozásátvállalás tehát változás a kötelezett személyében, olyan szerződés, amely az eredeti kötelezett és a tartozás átvállalója között jön létre. A jogosult érdekelt abban, hogy ki a szerződés kötelezettje, éppen ezért a tartozásátvállalás reá csak akkor hat ki, ha a kötelezett és a tartozásátvállaló közötti szerződéshez hozzájárul.

A tartozásátvállalás fenti törvényi feltételei perbeli esetben nem állapíthatók meg, mert az eredeti kötelezett (I. rendű alperes) részéről a szerződések nem tartalmazzák kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot a jogutódláshoz, és az sem állapítható meg a perben rendelkezésre álló adatokból, hogy a tartozásátvállaláshoz a felperesek, mint jogosultak hozzájárultak.

A bírói gyakorlat szerint azonban – mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen hivatkozott –, ha a kötelezett nem az eredeti kötelezettel, hanem a jogosulttal köt megállapodást a kötelezettség elvállalásáról, akkor nem tartozásátvállalásról van szó – vagyis az eredeti kötelezett nem szabadul a kötelezettségétől – hanem a tartozás elvállalásáról, melynek eredményeként új kötelezett lép be a kötelembé az adós mellé. A tartozásátvállalás tehát a jogosult és a harmadik személy megállapodása, melynek lényege, hogy a harmadik személy úgy vállalja el az eredeti kötelezettség teljesítését, hogy a kötelemből az eredeti kötelezett nem szabadul. A tartozásátvállalás

folytán az eredeti kötelezett (adós) és a harmadik személy egyetemlegesen felel a jogosulttal szemben. A tartozáselvállalás a régi Ptk-ban nem szabályozott, de a felek szerződési szabadsága folytán ilyen megállapodás megköthető volt (Az új Ptk-ban már megjelenik ez a jogintézmény.). Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy az okiratban foglaltakkal szemben a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy ők nem az adóssal kívántak megállapodást kötni (EBH 2001.412, BDT 2016.3473). Ebből következően az adós tartozáselvállalóként az I. rendű alperes által a felperesekkel kötött kölcsönszerződésekbe belépett.

Fentiek alapján az I. rendű alperes csak abban az esetben szabadulhatna a kölcsönkötelmek alól, ha kétséget kizáróan bizonyította volna, hogy az adós nemcsak a felperesekkel, hanem vele is megállapodást kötött, és a felperesek őt a kötelezettség alól kifejezetten kiengedték. Erre vonatkozóan az I. rendű alperes bizonyítási indítványt azonban nem tett.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a fent kifejtettek a tartozáselvállalással kapcsolatban nemcsak a 2009. évben kötött szerződésekkel összefüggésben állnak fenn, hanem már az első – 2004-2008. évi – kölcsönszerződésekre is, aholis az I. rendű alperes – a már kifejtettek szerint – kölcsönbevevőként szerepel, az okiratokon azonban az adós nevét, cégbélyegzőjét is használta a neve mellett, ezért az adós tartozáselvállalóként már ekkor a felperesekkel kötött kölcsönszerződésbe belépett.

A fentiek alapján tehát helyes az elsőfokú bíróság döntése, hogy az I. rendű alperes, mint a kölcsönszerződések kötelezettje köteles helytállni, azaz tartozását megfizetni a felpereseknek azon felvett összeg vonatkozásában, amelyeket a felszámoló az adós felszámolási eljárásában hitelezői igényként a felperesek vonatkozásában nyilvántartásba vett. Ezért érdemben helyes döntést hozott, amikor az elsőként elbírált harmadlagosan előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában az I. rendű alperest, mint a kölcsönszerződések adósát marasztalta a kereseti kérelem szerinti összegben.

Az I. és III. rendű alperesek az adós ügyvezetői voltak, ezzel kapcsolatosan a felperesek Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított ügyvezetői felelősség megállapítása iránt – elsődlegesen – előterjesztett kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság elutasította. Ezen ítéleti rendelkezés ellen a felperesek fellebbezést nem terjesztettek elő.

A Pp. 233. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság határozata ellen fellebbezésnek van helye. A 235. § (1) bekezdése előírja, hogy a fellebbezésben elő kell adni, hogy a fellebbező fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság határozatát – főszabályként – a fellebbezés korlátai között vizsgálja felül.

Miután az elsőfokú bíróság ezen ítéleti rendelkezése ellen a felperesek nem terjesztettek elő fellebbezést, és a marasztaló döntés sem ezen – Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti – jogcímen alapult, az I. és III. rendű alperesek fellebbezésében a Cstv. 33/A. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete időpontjával kapcsolatos fellebbezési előadás vizsgálatának az ügy érdemi elbírálása körében jelentősége nem volt, az szükségtelen.

A felperesek látszólagos tárgyi keresethalmazatban másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmükben a Gt. 50. § (1) és (2) bekezdése alapján kérték az I. és III. rendű alperesek kötelezését. Amennyiben a felperesek keresete csak az I. rendű alperessel szemben került volna előterjesztésre, akkor ezen a jogcímen előterjesztett kereseti kérelem elbírálása szükségtelen lenne, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes marasztalására a korábban kifejtettek szerint – a kölcsönszerződések teljesítése kapcsán – már sor került, az azzal kapcsolatos kereseti kérelem alapos volt. Miután azonban a III. rendű alperes vonatkozásában is előterjesztésre került felelősségátörési szabályra, a „mögöttes” tagi felelősségre alapított kereset, ezért ezt a kereseti kérelmet is érdemben vizsgálni kellett.

A Gt. 50. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság jogutód nélküli megszűnése esetén nem hivatkozhat korlátolt felelősségére az a tag (részvényes), aki ezzel visszaélt. A korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság azon tagjai

(részvényesei), akik korlátolt felelősségükkel, illetve a társaság elkülönült jogi személyiségével a hitelezők rovására visszaéltek, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a megszűnt társaság ki nem elégitett kötelezettségeiért.

A (2) bekezdés szerint a tagok (részvényesek) (1) bekezdés szerinti felelőssége különösen akkor állapítható meg, ha a társaság vagyonával sajátjukként rendelkeztek, a társasági vagyont saját vagy más személyek javára úgy csökkentették, hogy tudták, illetve azt általában elvárható gondosság tanúsítása esetén tudniuk kellett volna, hogy ezáltal a társaság a kötelezettségeit harmadik személyek részére nem lesz képes teljesíteni, továbbá a 13. § (4) bekezdése szerinti esetben. Az alapeljárásban hozott ítélet megállapította, hogy a Gt. 50. §-ára alapított felelősség megállapítására a társaság jogutód nélküli megszűnése esetén kerülhet sor, ennyiben az igényérvényesítés, figyelemmel arra, hogy az adóssal szembeni felszámolási eljárás még folyamatban volt, idő előtti, ezért annak érdemi vizsgálatába az elsőfokú bíróság nem bocsátkozott. A megismételt elsőfokú eljárás során azonban az adós megszűnt, törlésére sor került, ezért a tagi felelősség a fenti törvényhelyek alapján vizsgálható volt.

Az I. és III. rendű alperesek fellebbezésükben a per tárgyalásának felfüggesztését kérték a büntetőeljárás jogerős befejezéséig. Álláspontjuk szerint a büntetőeljárásban hozandó döntés jelen eljárás érdemi elbírálásának előkérdése. Arra hivatkoztak, hogy a Szegedi Ítéltábla az alapeljárásban hozott ítéletet arra figyelemmel helyezte hatályon kívül, hogy az időközben folyamatban lévő büntetőeljárásban olyan szakvélemény beszerzésére került sor, amely (a vezetői felelősségük körében feltárandó tények: fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontja, vezetői magatartással összefüggésben keletkezett vagyonsökkenés ténye, mértéke) kihatnak a felperesek keresetének mikénti elbírálására is. A büntetőeljárásban keletkezett jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére pedig éppen az abban beszerzett – és jelen eljárásban is felhasznált – szakvélemény megalapozatlansága miatt került sor, a megismételt büntetőeljárás pedig még folyamatban van.

A bíróság a per tárgyalását a Pp. 152. § (1) bekezdése alapján felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában az eljárás büntető bírói vagy államigazgatási hatáskörbe tartozik.

Az ítéltábla álláspontja szerint azonban a folyamatban lévő, I. és III. rendű alperesek által hivatkozott, büntetőeljárás - az abban előterjesztett könyvszakértői szakvélemény miatt - jelen eljárás érdemi elbírálása szempontjából előkérdésnek nem minősül, mert jelen eljárásban rendelkezésre álló adatok alapján érdemi döntés hozható volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a III. rendű alperes tagi felelősségét a Gt. 50. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapította. Bár az I. és III. rendű alperesek az ítélet ellen fellebbezéssel éltek, azt e körben nem indokolták. A III. rendű alperes nem vitatta azt az elsőfokú ítéleti megállapítást, hogy a 2004-2008. években kötött kölcsönszerződéseket 2009-ben úgy próbálták módosítani, hogy a felperesek korábbi korlátlanul felelős kötelezettjüket, az I. rendű alperest „elveszítsék” és helyébe a korlátolt felelősségű és fizetéseképtelen adós lépjen. További csalárd magatartást jelent az ítéltábla álláspontja szerint, hogy az adós vagyona az értékesítések folytán csökkent. Az I. és III. rendű alperesek nem vitatták, hogy 2009. március 2. és szeptember 28. napja között az adós vagyonából az általuk ügyvezetőként 77.678.000,- forint értékben az adós könyveiben nyilvántartott tárgyi eszközt értékesítették, összesen 40.951.000,- forintért, azaz lényegesen – 36.727.000,- forinttal – alacsonyabb áron. Ezek 25.000.000,- forint értékben az I. és III. rendű alperesek érdekkörébe tartozó Y... Kft., 5.000.000,- forint értékben ismeretlen vevő, 8.375.000,- forint összegben a II. rendű alperes részére, valamint 2.581.149,- forint összegben a **gyzadasági társaság neve** részére kerültek értékesítésre. Ez, ha piaci körülmények közötti értékesítésről lett volna szó, nem jelentené az adós vagyonának csökkenését. Azonban az értékesítés az I. és III. rendű alperesek érdekkörébe tartozó vállalkozás és a II. rendű alperes – az I. rendű alperes házastársa – részére történt, ezért a visszaélésszerű jelleg megállapítható, egyben az adós vagyonának csökkenését is jelenti. Miután az

adós felszámolása befejeződött, és a felperesek hitelezői igénye kielégítetlen maradt, az elsőfokú bíróság helyesen marasztalta a felperesek által az adós felszámolási eljárásába bejelentett, nyilvántartásba vett követelések tekintetében a III. rendű alperest.

Az ítélet tábla megjegyzi, hogy az I. rendű alperes felelősségének megállapítására már a kölcsönszerződések kapcsán is sor került, ezért az ő esetében a harmadlagos kereseti kérelmet illetően ez másodlagos marasztalási ok.

Tekintettel a harmadlagos kereseti kérelem alaposágára, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az I. és III. rendű alpereseket egyetemlegesen marasztalta a kereseti kérelem összegében.

A fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezésben előadottakra figyelemmel az indokolás kiegészítésével, egyébként helyes indokai alapján hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

Az I. és III. rendű alperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 84. § (1) bekezdés a.) pontja, 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A másodfokú eljárásban vesztes I. és III. rendű alperesek személyes költségmentességük ellenére a Pp. 86. § (3) bekezdése alapján kötelesek az V., VI., X. és XIII. rendű felperesek másodfokú eljárásban felmerült eljárási költségeinek megfizetésére, amely a jogi képviselőjükkel kapcsolatban felmerült és a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet szerint számított ügyvédi munkadíjból áll.

A pártfogó ügyvédek munkadíjára vonatkozó rendelkezés a Pp. 87. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2016. szeptember 29. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k. Béri András s.k. Dobler László s.k.
a tanács elnöke előadó bíró táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő